

Súd: Najvyšší súd
Spisová značka: 3Tdo/33/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6718010226
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 09. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Kostolanská
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:6718010226.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Kostolanskej a členov senátu JUDr. Petra Kaňu a JUDr. Jozefa Šutku na neverejnom zasadnutí, s následným verejným vyhlásením rozsudku konanom 24. septembra 2025 v Bratislave, v trestnej veci obvineného O. X. pre prečin nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Trestného zákona, o dovolaní obvineného O. X. proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 31. januára 2023, sp. zn. 5To/105/2022, takto

rozhodol:

I. Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku, z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 31. januára 2023, sp. zn. 5To/105/2022.

bol porušený zákon

v ustanovení § 278 ods. 1 Trestného zákona

v neprospech obvineného O. X..

II. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku z r u š u j e s a uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 31. januára 2023, sp. zn. 5To/105/2022.

Zrušuje sa aj rozsudok Okresného súdu vo Zvolene zo 6. apríla 2022, sp. zn. 5T/46/2018, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku s a p r i k a z u j e Okresnému súdu Zvolen, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

odôvodnenie:

Okresný súd Zvolen (ďalej tiež „súd I. stupňa“) rozsudkom zo 6. apríla 2022, sp. zn. 5T/46/2018, uznal obvineného O. X. (ďalej tiež „obvinený“) vinným z prečinu nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že:

„ako zodpovedný zástupca - konateľ spoločnosti X., s.r.o. so sídlom O. XX, J., IČO: XX XXX XXX, ktorá spoločnosť je registrovaná Sociálnou poisťovňou, pobočka Zvolen ako zamestnávateľ povinný odvádzať za svojich zamestnancov poistné na sociálne poistenie a na zdravotné poistenie,

1. v súlade s § 141 odsek 1 zákona číslo 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov za obdobie december 2014 až júl 2015 vrátane nezaplatil poistné za zamestnávateľa

stanovené percentuálnou sumou z miezd zamestnancov vo výške 5.655,82 Eur, čím spôsobil skrátenie príjmov Sociálnej poisťovne, pobočka Zvolen, so sídlom Štefana Moyzesa 1369/52, Zvolen o sumu 5.655,82 Eur,

2. v súlade § 11 až § 17 zákona číslo 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov za obdobie december 2014 až máj 2015 vrátane nezaplatil poistné na zdravotné poistenie za zamestnávateľa stanovené percentuálnou sumou z miezd zamestnancov vo výške 904,67 Eur, čím spôsobil skrátenie príjmov Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a.s., pobočka Zvolen so sídlom Medveckého 4, Zvolen, IČO: 35 937 874 o sumu 904,67 Eur,

3. v súlade § 11 až § 17 zákona číslo 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov za obdobie február 2015 až máj 2015 vrátane nezaplatil poistné na zdravotné poistenie za zamestnávateľa stanovené percentuálnou sumou z miezd zamestnancov vo výške 346,16 Eur, čím spôsobil skrátenie príjmov Dôvery zdravotnej poisťovne, a.s., so sídlom Cintorínska 5, Nitra, IČO: 35 942 436 o sumu 346,16 Eur,

4. v súlade § 11 až § 17 zákona číslo 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov za obdobie február 2015 až máj 2015 vrátane nezaplatil poistné na zdravotné poistenie za zamestnávateľa stanovené percentuálnou sumou z miezd zamestnancov vo výške 284,54 Eur, čím spôsobil skrátenie príjmov UNION zdravotnej poisťovne, a.s., so sídlom Bajkalská 29/A, Bratislava, IČO: 36 284 931 o sumu 284,54 Eur".

Za to súd I. stupňa obvinenému uložil podľa § 278 ods. 1 Trestného zákona, § 38 ods. 2 a § 46 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 12 mesiacov.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona obvinenému výkon trestu odňatia slobody podmiennečne odložil a podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona mu určil skúšobnú dobu v trvaní 18 mesiacov.

Proti tomuto rozsudku súdu I. stupňa podal obvinený O. X. odvolanie.

Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej tiež „odvolací súd“) uznesením z 31. januára 2023, sp. zn. 5To/105/2022 (ďalej tiež „napadnuté uznesenie“) odvolanie obvineného podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal obvinený prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Michala Vlkolinského, advokáta so sídlom vo Zvolene, dovolanie písomným podaním doručeným súdu I. stupňa 10. januára 2024, z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. g) Trestného poriadku.

V úvode svojej dovolacej argumentácie obvinený citoval odôvodnenie napadnutého uznesenia odvolacieho súdu a následne zdôraznil, že už v štádiu prípravného konania opakovane žiadal o zabezpečenie účtovníctva spoločnosti X. s.r.o. Túto žiadosť uplatnil nie len počas prípravného konania, ale aj v konaní pred súdom I. stupňa a v konaní o riadnom opravnom prostriedku. Z uznesenia Okresného riaditeľstva Policajného zboru Zvolen z 12. októbra 2017 vyplýva, že do konania bola zadovážená účtovná dokumentácia spoločnosti X. s.r.o., ktorá bola následne podrobená znaleckému skúmaniu. Podľa záverov znaleckého posudku č. X/XXXX, vypracovaného znalkyňou Ing. C. A., mala mať spoločnosť X. s.r.o. v deň splatnosti poistného na svojich účtoch dostatok finančných prostriedkov na uhradenie.

Obvinený nespochybňoval záver súdov nižších stupňov, podľa ktorého za správnosť a úplnosť účtovníctva zodpovedá konateľ spoločnosti, hoci vedením účtovníctva je poverená tretia osoba. Namietal však, že účtovné doklady a bankové výpisy, ktoré boli do trestného konania vydané a použité ako podklady znaleckého posudku, neboli založené vo vyšetrovacom spise a následne ani v spise súdnom tak, aby sa s nimi mohol ako listinnými dôkazmi oboznámiť a vyjadriť. Vzhľadom na to, že účtovnú dokumentáciu obvinený odovzdal, čo vyplýva aj z uznesenia OR PZ Zvolen, a táto dokumentácia následne nebola súčasťou vyšetrovacieho ani súdneho spisu, nemohol sa obvinený relevantne vyjadriť k záverom znaleckého posudku.

Obvinený zotrval na svojom tvrdení z hlavného pojednávania, že ak by na účtoch spoločnosti boli finančné prostriedky v rozsahu uvádzanom v znaleckom posudku, všetko by bolo riadne uhradené. Súčasne poukázal aj na rozpory medzi výškou nezaplateného poistného, ktorú ustálil súd I. stupňa a výškou uvádzanou v znaleckom posudku č. X/XXXX.

Podľa obvineného nebolo možné považovať podklady, z ktorých znalkyňa vychádzala (pokladničné doklady, bankové výpisy, mzdové rekapitulácie, hlavná kniha, účtovný denník, daňové priznania) za úplný prehľad o ekonomickom stave spoločnosti X. s.r.o., čo v konečnom dôsledku mala potvrdiť aj sama znalkyňa. Znalkyňou uvádzané zostatky na účtoch v šesťciferných sumách označil za nereálne, a to aj vzhľadom na celkové tržby spoločnosti v rokoch 2014 a 2015. Znalkyňa pri tom neuviedla, z akých zdrojov mali tieto finančné prostriedky pochádzať.

Obvinený namietal, že súdy rozhodli o vine a treste bez toho, aby mu umožnili oboznámiť sa s podkladmi znaleckého posudku a bez vykonania dôkazov smerujúcich k zabezpečeniu účtovnej dokumentácie z polície, tým došlo k zásadnému porušeniu jeho práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa obvineného súdy taktiež nevykonali dokazovanie smerujúce k preukázaniu úmyselného zavinenia, ktoré je obligatórnym znakom skutkovej podstaty trestného činu nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Trestného zákona. Nebolo skúmané, či mal obvinený v deň splatnosti poistného reálne finančné prostriedky, ktoré by mohol použiť na splnenie si svojej zákonnej povinnosti, bez ohrozenia ďalšieho fungovania spoločnosti. Takýmto postupom súdov, kde nebola zohľadnená samotná pohnútky obvineného, boli porušené základné zásady trestného konania, a to minimálne v § 2 ods. 10 Trestného poriadku. Na tomto základe považoval obvinený už uznesenie o vznesení obvinenia v zmysle § 206 ods. 1 Trestného poriadku za nezákonné, keďže sa v ňom OČTK nevysporiadali s otázkou úmyselného zavinenia.

V skutku, pre ktorý bolo obvinenému vznesené obvinenie a bol zaň uznaný vinným, absentuje vyjadrenie subjektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu. Zdôraznil, že forma zavinenia môže byť vyjadrená v skutku rôznymi spôsobmi, avšak musí byť jednoznačne zrejmé, že k nesplneniu zákonnej povinnosti došlo úmyselne a s konkrétnym motívom. Len v takom prípade možno hovoriť o trestnom čine.

Vo vzťahu k vyššie ustálenému skutku obvinený ďalej uviedol, že samotné nesplnenie povinnosti odvieť poistné a existencia dlhu nenapĺňajú znaky žiadneho trestného činu, pretože v slovenskom trestnom práve platí zásada zodpovednosti za zavinenie, t. j. princíp subjektívnej zodpovednosti. Jednou z podmienok trestnej zodpovednosti páchatel'a je existencia zavinenia, ktoré môže mať formu úmyslu alebo nedbanlivosti. Zavinenie zároveň vyjadruje individuálnu trestnú zodpovednosť, teda každý zodpovedá zásadne len za následky, ktoré sám svojím konaním zavinil. Na vznik trestnej zodpovednosti nestačí samotné spôsobenie následku, ale vyžaduje sa, aby bol tento následok výsledkom zavineného konania.

Z uvedeného dôvodu obvinený O. X. navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 31. januára 2023, sp. zn. 5To/105/2022, ako aj konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v § 319 Trestného poriadku, § 278 ods. 1 Trestného zákona v jeho neprospech. Zároveň navrhol, aby dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, a zrušil aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ktoré stratili podklad v dôsledku jeho zrušenia a aby podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal Krajskému súdu v Banskej Bystrici, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa písomným podaním z 29. januára 2024 vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry vo Zvolene.

Prokurátor uviedol, že prílohou vypracovaného znaleckého posudku pod č. 15 je aj CD nosič obsahujúci aj súbory označené ako „A_K.-XXXX“ a „A_K._XXXX“, ktoré obsahovali kompletný ročný výpis z účtu XXX - G.. Stav bankového účtu nebol deklarovaný priamo výpisom z účtu, ale zostatky účtu ku dňu splatnosti vyplývali priamo zo znaleckého posudku, konkrétne na str. 20 znaleckého posudku, pričom znalkyňa na str. 14 znaleckého posudku konštatuje, že účtovníctvo zodpovedá skutočnému stavu účtu.

Z obsahu vyšetrovacieho spisu, do ktorého mal obvinený možnosť nahliadnuť, bolo podľa prokurátora možné zistiť ním požadované údaje. Súčasne poukázal na zaužívanú prax, podľa ktorej sa po ukončení znaleckého dokazovania účtovná dokumentácia vracia podnikateľovi, aby mohla byť využitá pre iné účely. Zdôraznil, že najpodstatnejšie doklady, z ktorých znalkyňa vychádzala pri vypracovaní znaleckého posudku č. X/XXXX, boli priložené k znaleckému posudku. Okrem toho časť účtovnej dokumentácie bola na návrh obhajoby súdom vyžiadaná a vyšetrovateľom aj predložená.

Na tomto základe prokurátor konštatoval, že obvinený mal možnosť oboznámiť sa s listinnými dôkazmi, ktoré tvorili podklad znaleckého posudku, a jeho právo na obhajobu nebolo žiadnym spôsobom porušené.

K námietke týkajúcej sa rozdielnosti výšky nezaplateného poistného ustálenej súdom a výšky dlžnej sumy poistného na základe znaleckého posudku prokurátor uviedol, že súd nie je viazaný znaleckým posudkom pri uznávaní viny. Súčasťou výroku o vine je aj ustálenie výšky nezaplateného poistného, ktorú súd posudzuje samostatne.

Rovnako poukázal na to, že súd I. stupňa sa zaoberal aj otázkou platobnej schopnosti obvineného a posudzoval, či bol schopný v čase splatnosti uhradiť poistné. V tomto smere odkázal na str. 9 rozsudku súdu I. stupňa a str. 8 uznesenia odvolacieho súdu.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) uviedol, že nie je zrejmé, ktorého dôkazu sa má týkať. Nie je jasné, ktorý dôkaz mal byť podľa obvineného vykonaný nezákonným spôsobom. Pokiaľ ide o námietku, že obvinenému nebolo umožnené oboznámiť sa s kompletnou účtovnou dokumentáciou, takúto okolnosť nemožno subsumovať pod uvedené dovolací dôvod.

Na záver svojho vyjadrenia prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného O. X. odmietol, pretože nie sú splnené podmienky dovolania v zmysle § 371 Trestného poriadku.

Dovolanie obvineného spolu so spisovým materiálom bolo predložené Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, ako súdu dovolaciemu, na rozhodnutie 29. apríla 2024.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní predbežne preskúmal dovolanie i predložený spisový materiál a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané oprávnenou osobou prostredníctvom obhajcu [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku, § 373 ods. 1 Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), po využití zákonného práva podať riadny opravný prostriedok o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku), a spĺňa obsahové náležitosti uvedené v § 374 Trestného poriadku.

Dovolací súd primárne poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nie je určený na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných chýb. Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená, preto predstavuje výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorá je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú preto striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia. Dovolací súd preto nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy. Dovolanie je ako mimoriadny opravný prostriedok v rámci trestného konania spôsobilé privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať, iba ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu.

Pokiaľ ide o otázku viazanosti dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi uvedenými v dovolaní v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku, je potrebné uviesť, že táto viazanosť sa vzťahuje na vymedzenie pochybení vytykaných napadnutému rozhodnutiu a konaniu, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku), nie však na právne dôvody dovolania v ňom uvedených v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku, pokiaľ ide o ich posúdenie podľa § 371 Trestného poriadku (R 120/2012).

S ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva, či už ide o ministra spravodlivosti, generálneho prokurátora alebo obhajcu konajúceho v mene obvineného, je dovolací súd viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu zákonnosti nemôže prekročiť rámec návrhu a v ňom uvedených dovolacích dôvodov (§ 385 Trestného poriadku).

Z vyššie uvedeného vyplýva, že dovolací súd je viazaný vymedzením pochybení, ktoré sú vytýkané napadnutému rozhodnutiu a konaniu, ktoré mu predchádzalo a nie právnymi dôvodmi dovolania v ňom uvedenými. Obvinený v rámci svojej dovolacej argumentácie namietal, že skutok ustálený v napadnutom rozhodnutí nie je trestným činom, pretože samotné nesplnenie si povinnosti a existencia dlhu nepostačuje, pretože v slovenskom trestnom práve sa uplatňuje zásada zodpovednosti za zavinenie, ktoré absentuje. Aj keď obvinený formálne nevymedzil dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 Trestného poriadku, z argumentácie, ktorú uviedol, možno jeho vyššie uvedenú námietku subsumovať pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i), keďže podstata jeho výhrad spočíva v posúdení správnosti právneho záveru súdu, ktorý mal vplyv na správnosť rozhodnutia.

Na základe vyššie uvedeného, a po preskúmaní priloženého spisového materiálu musí najvyšší súd konštatovať, že dovolanie obvineného O. X. je opodstatnené, pretože súd I. stupňa i krajský súd nesprávne právne posúdili zistený skutok uvedený v obžalobe aj v rozsudku súdu I. stupňa, čím je daný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia+ správnosť a úplnosť skutkových dovolací súd nemôže skúmať ani meniť.

Dovolací súd považuje za nevyhnutné v prvom rade uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže meniť ani dopĺňať (to neplatí pre dovolanie ministra spravodlivosti podané podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku). Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdom I. stupňa a odvolacím súdom, ktorý je vyjadrený v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, no nikdy nie námietky skutkové.

Za skutkové námietky sa pritom považujú tie, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov (R 47/2014).

S prihliadnutím na vyššie uvedené a námietky obvineného uvedené v jeho dovolaní, dovolací súd konštatuje, že pod nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku podľa dovolacieho dôvodu § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku sa rozumie situácia, kedy bol skutok formulovaný v skutkovej vete rozhodnutí súdov nižších stupňov:

- kvalifikovaný ako trestný čin, hoci v skutočnosti nešlo o trestný čin, alebo
- skutok vykazuje znaky iného trestného činu, pod ktorý bol nesprávne subsumovaný, alebo
- bol obvinený uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než akého sa dopustil.

Správne posúdenie skutku spočíva v aplikácii hmotného práva tak, aby bol skutok správne subsumovaný pod zodpovedajúcu skutkovú podstatu trestného činu podľa Trestného zákona. Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie aj nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu § 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona) a pod.

Podľa § 163 ods. 3 Trestného poriadku „výrok, ktorým sa obžalovaný uznáva za vinného alebo ktorým sa spod obžaloby oslobodzuje, musí presne označovať trestný čin, ktorého sa výrok týka, a to nielen zákonným pomenovaním a uvedením právnej kvalifikácie, ale aj uvedením miesta, času a spôsobu spáchania, prípadne aj s uvedením iných skutočností potrebných na to, aby skutok nemohol byť

zamenený s iným, ako aj uvedením všetkých zákonných znakov vrátane tých, ktoré odôvodňujú určitú trestnú sadzbu".

Podľa § 278 ods. 1 Trestného zákona sa dopustí „ten, kto vo väčšom rozsahu nezaplatí splatnú daň, poistné na sociálne poistenie, verejné zdravotné poistenie alebo príspevok na starobné dôchodkové sporenie, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky".

Podľa § 15 Trestného zákona „Trestný čin je spáchaný úmyselne, ak páchatel'

a) chcel spôsobom uvedeným v tomto zákone porušiť alebo ohroziť záujem chránený týmto zákonom, alebo

b) vedel, že svojím konaním môže také porušenie alebo ohrozenie spôsobiť, a pre prípad, že ho spôsobí, bol s tým uzrozumený".

c)

Vzhľadom na dovoláciu argumentáciu obvineného O. X. bolo nevyhnutné posúdiť, či skutok, tak ako bol ustálený v skutkovej vete výrokovej časti rozsudku súdu I. stupňa a následne akceptovaný odvolacím súdom, skutočne napĺňa všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Trestného zákona, a teda či bol správne právne kvalifikovaný súdmi nižších stupňov.

V prejednávanej trestnej veci bol skutok, pre ktorý bol obvinený uznaný za vinného, vymedzený nasledovne:

„ako zodpovedný zástupca - konateľ spoločnosti X., s.r.o. so sídlom O. XX, J., IČO: XX XXX XXX, ktorá spoločnosť je registrovaná Sociálnou poisťovňou, pobočka Zvolen ako zamestnávateľ povinný odvádzať za svojich zamestnancov poistné na sociálne poistenie a na zdravotné poistenie,

1. v súlade s § 141 odsek 1 zákona číslo 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov za obdobie december 2014 až júl 2015 vrátane nezaplatil poistné za zamestnávateľa stanovené percentuálnou sumou z miezd zamestnancov vo výške 5.655,82 Eur, čím spôsobil skrátenie príjmov Sociálnej poisťovne, pobočka Zvolen, so sídlom Štefana Moyzesa 1369/52, Zvolen o sumu 5.655,82 Eur,

2. v súlade § 11 až § 17 zákona číslo 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov za obdobie december 2014 až máj 2015 vrátane nezaplatil poistné na zdravotné poistenie za zamestnávateľa stanovené percentuálnou sumou z miezd zamestnancov vo výške 904,67 Eur, čím spôsobil skrátenie príjmov Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a.s., pobočka Zvolen so sídlom Medveckého 4, Zvolen, IČO: 35 937 874 o sumu 904,67 Eur,

3. v súlade § 11 až § 17 zákona číslo 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov za obdobie február 2015 až máj 2015 vrátane nezaplatil poistné na zdravotné poistenie za zamestnávateľa stanovené percentuálnou sumou z miezd zamestnancov vo výške 346,16 Eur, čím spôsobil skrátenie príjmov Dôvery zdravotnej poisťovne, a.s., so sídlom Cintorínska 5, Nitra, IČO: 35 942 436 o sumu 346,16 Eur,

4. v súlade § 11 až § 17 zákona číslo 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov za obdobie február 2015 až máj 2015 vrátane nezaplatil poistné na zdravotné poistenie za zamestnávateľa stanovené percentuálnou sumou z miezd zamestnancov vo výške 284,54 Eur, čím spôsobil skrátenie príjmov UNION zdravotnej poisťovne, a.s., so sídlom Bajkalská 29/A, Bratislava, IČO: 36 284 931 o sumu 284,54 Eur".

Takto formulovaný skutok predstavuje len jednoduché konštatovanie určitého stavu, ktoré samo osebe nenapĺňa znaky žiadneho trestného činu. Zo skutkovej vety, tak ako bola uvedená, nevyplýva, či obvinený konal úmyselne alebo z nedbanlivosti. V skutkovej vete absentuje vyjadrenie subjektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 Trestného zákona, ktoré by mohlo byť formulované napríklad tak, že „...napriek tomu, že podľa znaleckého posudku č. X/XXXX vypracovaného znalkyňou Ing. C. A. mala spoločnosť v rozhodnom čase dostatok finančných prostriedkov na úhradu poistného". Zo skutkovej vety totiž musí byť zrejmá forma zavinenia, ktorá môže byť vyjadrená viacerými spôsobmi, avšak vždy musí byť dostatočne jasné, že obvinený si vedome nesplnil svoju zákonnú povinnosť zaplatiť poistné.

Na naplnenie zákonných znakov skutkovej podstaty trestného činu nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Trestného zákona nestačí iba samotný vznik daňového alebo odvodového dlhu. Nevyhnutným predpokladom trestnej zodpovednosti je, že páchatel' vedome nesplnil svoju daňovú či odvodovú povinnosť, teda že konal úmyselne. Bez preukázania úmyselného zavinenia nemožno hovoriť o naplnení skutkovej podstaty predmetného trestného činu.

Pripustenie výkladu, podľa ktorého by za trestný čin postačoval už samotný vznik daňového alebo odvodového dlhu, by znamenalo zavedenie objektívnej zodpovednosti bez ohľadu na zavinenia. Takýto prístup by bol však v rozpore so základnými princípmi trestného práva, ktoré vyžadujú individuálne zavinenie páchatel'a, a nie len jeho zodpovednosť za následok.

Dôležitým predpokladom trestnej zodpovednosti za predmetný trestný čin je solventnosť páchatel'a v rozhodnom období. Ak páchatel' objektívne nemal finančné prostriedky na zaplatenie poistného v lehote jeho splatnosti, nemožno ho pre tento skutok považovať za trestne zodpovedného.

Na preukázanie solventnosti páchatel'a bol v prípravnom konaní vypracovaný znalecký posudok č. X/XXXX znalkyňou Ing. C. A., ktorú pribral OR PZ Zvolen. Znalčka sa v rámci znaleckého skúmania zamerala na otázku solventnosti spoločnosti X. s.r.o., teda či spoločnosť disponovala dostatočnými finančnými prostriedkami na úhradu poistného. Na základe znaleckého posudku bolo zistené, že spoločnosť finančné prostriedky mala, napriek tomu však poistné neuhradila.

Z odôvodnení súdov nižších stupňov vyplýva, že sa otázkou solventnosti obvineného zaoberali, pričom vychádzali z uvedeného znaleckého posudku č. X/XXXX. Tieto skutkové zistenia a závery však neboli premietnuté do samotnej skutkovej vety, ktorá v podstate iba konštatovala nesplnenie povinnosti zaplatiť poistné.

Z uvedeného je zrejmé, že skutková veta, tak ako bola ustálená súdom prvého stupňa a akceptovaná odvolacím súdom, neobsahuje žiadne vyjadrenie formy zavinenia obvineného, či už vo forme úmyslu priameho alebo nepriameho. Vyjadruje len to, že sa obvinený dostal do postavenia dlžníka, avšak samotné nesplnenie si povinnosti nie je postačujúce na naplnenie zákonných znakov skutkovej podstaty trestného činu nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Trestného zákona. Trestnoprávna zodpovednosť je založená na subjektívnom princípe, teda zodpovednosti, ktorá vychádza z posudzovania konkrétneho konania páchatel'a, nie iba zo samotného vzniku nedoplatku.

Absencia opisu subjektívnej stránky skutku spôsobuje, že skutková veta je neúplná a nespôsobilá byť základom výroku o vine. Na základe takto formulovaného skutku v skutkovej vete, preto Najvyšší súd nemohol dospieť k inému záveru, než že obvinený mal pravdu. Skutková veta rozsudku súdu I. stupňa, akceptovaná aj odvolacím súdom, uvádza iba to, že obvinený si nesplnil svoju povinnosť zaplatiť poistné a spôsobil tak dlh, čo však samo osebe ešte nenapĺňa znaky žiadneho trestného činu. Keďže z ustáleného skutkového stavu nevyplýva žiadna forma zavinenia, nebolo možné toto konanie kvalifikovať ako trestný čin nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Trestného zákona.

Dovolací súd v súvislosti s ďalšími dovolacími námietkami obvineného subsumovanými pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písmeno c) a písm. g) Trestného poriadku iba marginálne udáva, že ich z pohľadu naplnenia niektorého z uplatnených dovolacích dôvodov hodnotí ako nedôvodné.

Posudzujúc dovolanie obvineného, v predmetnej trestnej veci vo vyššie uvedených intenciách, dovolací súd zistil, že dovolanie obvineného proti rozsudku odvolacieho súdu je dôvodné pre už vyššie zistené pochybenie v pôvodnom konaní, napíňajúce dovolací dôvod upravený v § 371 ods. 1 písm. písm. i) Trestného poriadku.

Súčasne dáva do pozornosti § 391 Trestného poriadku, podľa ktorého orgán, ktorému bola vec prikázaná, je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo veci dovolací súd, a je povinný vykonať úkony, ktorých vykonanie dovolací súd nariadil (ods. 1) a ak bolo napadnuté rozhodnutie zrušené len v dôsledku dovolania podaného v prospech obvineného, nemôže v novom konaní dôjsť k zmene rozhodnutia v jeho neprospech (ods. 2).

Dovolací súd o väzbe obvineného podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku nerozhodoval, pretože v čase rozhodnutia dovolacieho súdu sa na obvinenom nevykonával trest odňatia slobody.

Rozhodnutie prijal senát dovolacieho súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.